

УДК 351.863

**СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЯК ОДИН З КЛЮЧОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ СИСТЕМИ
ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКОГО**

Ю.Т. Кійко, 501–ОАм

Науковий керівник – Р.К. Шурпенкова, к.е.н., доцент

Львівський інститут банківської справи Університету банківської справи НБУ

В умовах глобалізаційних процесів світової економіки збільшується ступень залежності банківської системи України від нестабільності на світових фінансових ринках. В першу чергу, це відображається на фінансовій безпеці та ефективності діяльності комерційних банків.

На сучасному етапі розвитку української банківської системи все більше на передній план виходить питання фінансової безпеки банку, яка по суті є комплексом заходів для недопущення кризових ситуацій, та звела б їх вплив до мінімуму.

Проблемам забезпечення фінансової безпеки банківських установ присвячено достатньо невелику кількість досліджень. Потрібно відзначити, що досить велика кількість авторів взагалі ігнорують питання фінансової безпеки.

Важливим аспектом забезпечення фінансової безпеки банку є – аналіз ефективності діяльності окремого банку та з'ясування його ринкових позицій у конкурентному середовищі, що є передумовою формування чіткої та реалістичної стратегії, яка б дала можливість постійного поетапного розвитку. Саме такі завдання стоять перед стратегічним аналізом.

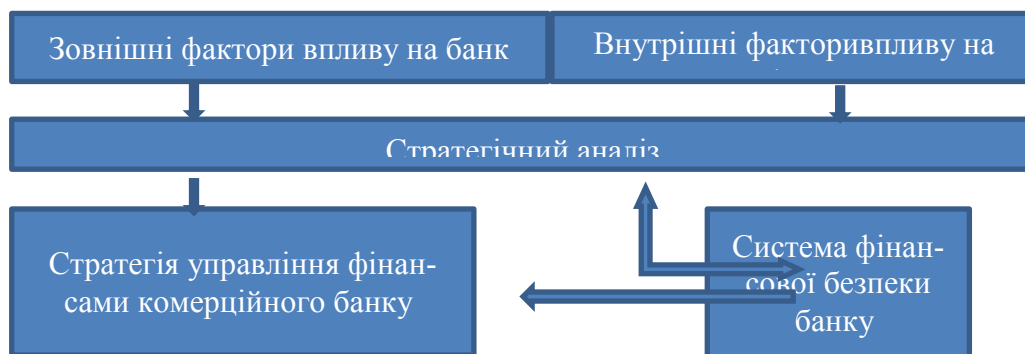

Рисунок – Схема взаємодії системи фінансової безпеки банку та стратегічного аналізу

Стратегічний аналіз дає змогу здійснити формальний опис об'єкта управління, виявити його слабкі сторони особливості й тенденції розвитку у взаємозв'язку із зовнішнім середовищем, а також створити інформаційну базу для прогнозування та обґрунтованого вибору оптимальної стратегії з набору альтернатив, яка дозволить банку пережити кризові ситуації з найменшими наслідками або взагалі їх виключити у процесі його розвитку (рис. 1). Він відзначається такими моментами:

- стратегічний аналіз передує економічним процесам, а не йде після них, як це має місце в ретроспективному економічному аналізі;
- банківські операції аналізуються не відокремлено, а комплексно;
- базами порівняння слугують, як правило, нормативи та дані кращих банківських установ;
- інформаційна база аналізу не обмежується бухгалтерськими та статистичними даними конкретного банку, також використовується позаоблікова інформація, що стосується роботи банку та зовнішнього середовища.

У стратегічному аналізі зазвичай широко застосовуються якісні методи досліджень (діагностика, інтерв'ювання, сканування ситуації, евристичні методи, бенчмаркінг). Найбільш відома методика стратегічного аналізу SWOT, названа за початковими літерами англійських слів: Strengths — сильні сторони, Weaknesses — слабкі сторони, Opportunities — можливості, Threats — загрози. Цей підхід дає змогу оцінити сильні та слабкі сторони діяльності банку, потенційні можливості та ризики. Логічним продовженням SWOT-аналізу стала методика SPACE, в якій увага зосереджується на фінансових аспектах діяльності, а тому вона найприйнятніша для банків. Для дослідження зовнішнього середовища використовується методика PEST-аналізу (названа за англійською аббревіатурою: Policy — політика, Economics — економіка, Society — суспільство, Technology — технологія), спрямована на мінімізацію негативного впливу макроекономічних чинників і використання сприятливої кон'юнктури ринку. Стратегічний аналіз дозволяє обґрунтувати стратегічні цілі діяльності банку, визначити довготермінові завдання, також ефективні та безпечні у фінансовому плані шляхи їх реалізації. У результаті отримують описову модель об'єкта управління та зовнішнього середовища, в якому він функціонує. Але для формування чіткої і реалістичної фінансової стратегії банку описової моделі замало, адже у сфері фінансів слід спиратися на конкретні числові значення фінансових показників. Порівняльний аналіз фінансових показників, зокрема таких узагальнюючих, як прибутковість та ризик, з аналогічними показниками

діяльності інших банків, із середніми значеннями по банківській системі в цілому, чи по групі банків, або з найліпшими показниками галузі, сприяє формуванню оптимальної системи фінансової безпеки та стратегічних орієнтирів фінансової діяльності банківської установи. Зауважимо, що в такому разі, відповіді формулюються в конкретних числових значеннях фінансових показників.

Система фінансової безпеки є дуже загальним поняттям, вона включає сукупність умов, при яких потенційно небезпечні для фінансового стану банківської установи дії або обставини ліквідовані або зведені до такого рівня, при якому вони не можуть завдати збитку встановленому порядку функціонування банку, збереженню і відтворенню його майна, інфраструктури, перешкоджати досягненню банком стратегічних цілей, використовуючи при цьому стратегічний аналіз як інструмент для визначення цих умов.

Розглядаючи українську банківську систему можна говорити тільки про її становлення та перші кроки на шляху до довіри споживача та світового рівня. Удосконалення в Україні системи стратегічного аналізу забезпечить перехід на якісно новий рівень фінансової безпеки, що в свою чергу дозволить комерційним банкам стабільно розвиватись.

Список джерел літератури

1. Фінансова безпека підприємств і банківських установ : монографія / за заг. редакцією д-ра екон. наук, проф. А. О. Єпіфанова, [А. О. Єпіфанов, О. Л. Пластун, В. С. Домбровський та ін]. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2009. – 295 с.
2. Адаменко, С. І. Характеристика та класифікація загроз у банківській системі України [Текст] / С. І. Адаменко // Стратегічна панорама. – 2004. – № – С. 48–52